

Ohje kuljetuskaluston ja välineistön desinfioinnista VHS-taudin rajoitusalueelta poistuttaessa

Tässä ohjeessa ohjeistetaan kalojen kuljettajia, kasvattajia ja muita alan toimijoita kalojen kuljetuskaluston ja välineistön puhdistuksesta ja desinfioinnista siirroissa Ahvenanmaan VHS-rajoitusalueen ja muun Suomen välillä. Maan sisäisistä kalojen siirtoihin ja istutuksiin liittyvistä rajoituksista ja muista säännöistä on erillinen Eviran ohje. Myös kalojen kaupallisista kuljetuksista on erilliset ohjeet. Asiaa koskeva lainsäädäntö on listattu ohjeen lopussa.

Elävän kalan kuljetukset Ahvenanmaalle sumppuveneellä

Kuljetettaessa kalaa muualta Suomesta Ahvenanmaalle sumppuveneellä tulee sumppuvene pestä ja desinfioida jokaisen Ahvenanmaalla käynnin yhteydessä ennen kuin se ajetaan pois Ahvenanmaalta (ks. pesu ja desinfiointi). *On suositeltavaa että siirrettäessä useita lasteja kalaa muualta Suomesta Ahvenanmaalle sumppuveneellä, Ahvenanmaan ulkopuolella sijaitsevan pitopaikan kaikki kalat siirretään Ahvenanmaalle ja pitopaikan välineistö pestään, desinfioidaan ja jätetään sen jälkeen tyhjäksi mahdollisimman pitkäksi ajaksi. Virus säilyy kylmässä vedessä pitkään, lämpimässä vedessä lyhyemmän aikaa. Viileän veden aikana (< 15 °C) on suositeltavaa pitää pitopaikka tyhjänä kaloista 2 kk ennen uusien kalojen ottamista.*

Teurastetun kalan ja käsiteltyjen, kuolleiden kalojen ja perkuujätteen kuljetukset Ahvenanmaalta

Jos Ahvenanmaalta muualle Suomeen suuntautuvissa kuljetuksissa käytetään kuljetuskalustoa jota on käytetty riskialttiin aineksen kuljetukseen Ahvenanmaalla (kalat, perkuujäte tai kuolleet kalat ym.) tulee kuljetusvälineistö pestä ja desinfioida ennen kuorman tekoa. Mikäli auto tulee Ahvenanmaalle vain hakemaan kuorman, ei lastausta edeltävää pesua ja desinfiointia vaadita.

Kun kuorma on purettu, tulee kuljetusvälineistö pestä ja desinfioida Manner-Suomessa tai Ahvenanmaalla ennen kuin sitä käytetään uudelleen (ks. Pesu ja desinfiointi).

Tyhjän kaluston siirtäminen pois Ahvenanmaalta

Ajoneuvo, jota on käytetty viljeltyjen, elävien tai teurastettujen kirjolohien, siikojen, taimenten, harjusten, haukien tai muiden VHS-taudille herkkien kalojen* tai niiden perkuujätteiden kuljettamiseen Ahvenanmaalla on pestävä ja desinfioitava ennen kuin sen saa siirtää pois Ahvenanmaalta tai välittömästi siirron jälkeen.

* VHS-taudille herkkät lajit: Silli (*Clupea* spp.), siika (*Coregonus* sp.), hauki (*Esox lucius*), kolja (*Gadus aeglefinus*), tyynenmerenturska (*Gadus macrocephalus*), turska (*Gadus morhua*), tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus* spp.), kirjolohi (*Oncorhynchus mykiss*), made (*Onos mustelus*), taimen (*Salmo trutta*), piikkikampela (*Scophthalmus maximus*), kilohaili (*Sprattus sprattus*), harjus (*Thymallus thymallus*) ja oliivikampela (*Paralichthys olivaceus*)

Ohje kuljetuskaluston ja välineistön desinfioinnista VHS-rajoitusalueelta poistuessa

---

Sumppuveneet ja kaikki elävien tai teurastettujen kalojen, niiden perkeiden tai kalankasvatusveden kanssa kontaktissa olleet, laatikot, välineet, laitteet jne. tulee pestä ja desinfioida ennen kuin ne saadaan siirtää pois Ahvenanmaalta.

Kuljetuslaatikot

Sellaisia Ahvenanmaalta tuotuja kuljetuslaatikoita (*Styrox-laatikot*), tai muuta välineistöä, joita ei voida puhdistaa ja desinfioida asianmukaisesti, ei saa kuljetuksen jälkeen viedä kalanviljelylaitokselle.

Pesu ja desinfiointi

Pesu ja desinfiointi tulee tehdä niin kaukana kalanviljelylaitoksista, perkaamoista ja luonnonvesistä ettei tartunnan leviäminen pestyyn ja desinfioituun kalustoon tai pesuvesien myötä viljeltyihin tai villeihin kaloihin ole mahdollinen.

Kaikki kuljetuskaluston ja -välineistön pinnat, letkut, suoja-vaatteet ja kaikki välineet jotka ovat olleet kosketuksissa purkupaikan tai vaihtoveden kanssa, tulee pestä puhtaiksi ennen desinfiointia. Pesu tulee suorittaa vähintään +60 °C vedellä ja emäksisellä pesuaineella. Pesu tulee suorittaa huolellisesti, sillä desinfiointiaineet eivät toimi likaisilla pinnoilla. Pesun jälkeen kaikki pinnat ruiskutetaan VHS-virukseen tehoavalla desinfiointiaineella ja annetaan desinfiointiaineen vaikuttaa pakkausohjeen mukainen aika. Myös desinfiointi esim. kuuman höyryn avulla on sovelias. Esimerkkejä VHS-viruksen tuhoavista desinfiointiaineista on lueteltu taulukossa 1. Myös muita kuin taulukossa lueteltuja desinfiointiaineita, -menetelmiä ja -aikoja voidaan käyttää, jos ne tehoavat VHS-virukseen. Desinfiointiaineita käytettäessä tulee aina noudattaa annettuja käyttöturvallisuusohjeita.

Pesu voidaan suorittaa Ahvenanmaalla, suihkuttaa desinfiointiaine pinnoille ja jättää se vaikuttamaan paluumatkan ajaksi. Pesu ja desinfiointi voidaan myös suorittaa Manner-Suomessa, kunhan huolehditaan siitä, etteivät kuljetuskalustossa, välineistössä ja suoja-vaatteissa mahdollisesti olevat taudinaiheuttajat pääse pesuveden mukana leviämään. Sumppuveneet on aina pestävä ja desinfioitava ennen Ahvenanmaalta poistumista.

Kuljetusvälineen kirjanpitoon suositellaan lisättäväksi seuraavat asiat:

- 1. Pesu- ja desinfiointipaikka*
- 2. Pesun ja desinfiointin päivämäärä ja kellonaika*
- 3. Ajoneuvon (ja peräkärryn) rekisterinumero*
- 4. Pesuun ja desinfiointiin käytetyt aineet (kauppanimi ja vaikuttava aine) ja käyttöliuosten vahvuus prosentteina sekä vaikutusajat*

Eläinten terveys ja hyvinvointi –yksikkö

Ohje kuljetuskaluston ja välineistön desinfioinnista VHS-rajoitusalueelta poistuessa

Taulukko 1. Esimerkkejä VHS-viruksen tuhoavista menetelmistä. Huomioi käyttöturvallisuusohjeet.

	Esimerkkejä kauppanimistä	Pitoisuus	Vaikutusaika
Kuuma höyry		> 100 °C	5 min
Vetyperoksidi ja peretikkahappoyhdisteet	P ₃ –Oxonia Aktiv, Divosan Aktiv, F 268 Aiol S	2-3 %	30 min
Kaliumpersulfaatti	Hygisept, Virkon S	1-2 %	30 min
Glutaraldehydi	Parvocide H-Plus	2 %	30 min

Lainsäädäntö

- * Eläintautilaki 441/2013: 7, 36, 38, 74 ja 75 §
- * MMM:n asetus kaloissa, äyriäisissä ja nilviäisissä esiintyvien eläintautien vastustamisesta 1009/2013: 6 ja 31 §
- * MMM:n päätös kalojen virusperäisen verenvuotoseptikemian leviämisen estämiseksi perustettavasta rajoitusalueesta 1270/2015

Voimassa oleva eläintautilainsäädäntö löytyy maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilla: <http://mmm.fi/lainsaadanto/elaimet-elintarvikkeet-ja-terveys/lainsaadanto/d-rekisteri>

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Lainsäädännön tulkinnat on erotettu *kursiivilla*. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.